

در آمدی بر شخصیت و شئون پیامبر (ص)

از دیدگاه امام خمینی (س)

حسین صالحی مالستانی

سرشناسه	: صالحی مالستانی، حسین، ۱۳۴۷
عنوان و نام پدیدآور	: درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر از دیدگاه امام خمینی (س) / حسین صالحی مالستانی
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ع، ۲۸۸ ص.
شابک	: ISBN: 978 - 964 - 212 - 393 - 3
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: نمایه. کتابنامه ۲۷۶ - ۲۶۵؛ همچنین بصورت زیرنویس.
شناسه افزوده	: مؤسسه چاپ و نشر عروج.
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۸۰۹۱۴۲

کد / م ۲۹۱۶

مؤسسه چاپ و نشر عروج

درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر (ص) از دیدگاه امام خمینی (س)

نویسنده: حسین صالحی مالستانی

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س))

چاپ اول: ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۵۰۰ تومان

• خیابان انقلاب، بین ۱۲ فروردین و فخر رازی، فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - دورنگار: ۶۶۴۰۰۹۱۵

• خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

• مراکز پخش: • خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۲۷

• حرم مطهر حضرت امام خمینی (س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

• کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

مقدمه ناشر ک

مقدمه مؤلف م

بخش اول: کلیات و مفاهیم

کلیات ۳

طرح مسأله ۶

مفاهیم کلیدی ۸

۱ - نبی ۸

۲ - رسول ۱۱

۳ - پیامبر ۱۴

۴ - شأن ۱۴

۵ - وظیفه ۱۷

۶ - شخصیت ۱۷

بخش دوم: حقیقت نبوت و جایگاه پیامبر ﷺ از دیدگاه امام خمینی

فصل اول: حقیقت نبوت از دیدگاه امام خمینی ۲۱

مقدمه ۲۱

گفتار اول: تبیین حقیقت نبوت از نگاه برخی عرفا و دانشوران اسلامی ۲۴

ب □ درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر (ص) از دیدگاه امام خمینی (س)

- ۲۴..... حقیقت نبوت و کشف حقایق
- ۲۶..... فرق بین نبوت، رسالت و ولایت از منظر سید حیدر آملی
- ۲۶..... فرق بین نبی، رسول و ولی
- ۲۷..... سر برتری ولی بر نبی
- ۲۸..... ولایت مطلقه یا عامه و ولایت مقیده یا خاصه
- ۲۹..... عرفانی بودن بحث حقیقت نبوت
- ۳۰..... مقام قاب قوسین و حقیقت نبوت
- ۳۱..... گفتار دوم: تبیین حقیقت نبوت از دیدگاه امام خمینی (ع)
- ۳۲..... مفهوم و ماهیت پیامبری و نبوت از دیدگاه امام خمینی (ع)
- ۳۴..... حقیقت نبوت در نگاه عرفانی امام خمینی (ع)
- ۳۶..... مراتب انباء و تعلیم از نگاه امام (ع)
- ۴۰..... گفتار سوم: ولایت و نبوت در نگاه امام خمینی (ع)
- ۴۰..... رابطه نبوت و ولایت در نگاه امام خمینی (ع)
- ۴۹..... فصل دوم: جایگاه پیامبر از دیدگاه امام خمینی (ع)
- ۴۹..... گفتار اول: رابطه حقیقت محمدیه و جوهر نبوت در نگاه امام خمینی (ع)
- ۵۰..... حقیقت پیامبر اکرم (ع) نخستین آفریده الهی
- ۵۱..... احاطه قیومیه پیامبر (ع) نسبت به مخلوقات
- ۵۳..... جامعیت پیامبر اکرم (ع)
- ۵۴..... بیان عرفانی امام (ع) در جامعیت رسالت رسول خاتم (ع)
- ۵۶..... برتری پیامبر (ع) بر تمامی ساکنان عالم جبروت
- ۵۶..... برتری پیامبر (ع) بر فرشتگان
- ۵۷..... حقیقت برتری پیامبر (ع) بر فرشته‌ها
- ۵۷..... ملاک برتری پیامبر (ع) بر فرشته‌ها

گفتار دوم: برتری پیامبر خاتم علیه السلام بر انبیا و نگاه عرفانی امام خمینی علیه السلام	۵۹
پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله تجلی اسم اعظم و ارتباط حقیقی آن با ائمه اطهار علیهم السلام	۵۹
به هم پیوستن پیامبری و امامت به «ولایت».....	۶۰
مراتب انبیا در مقام تجلی جمال و جلال.....	۶۲
پیامبر خاتم علیه السلام مجرای علم انبیا.....	۶۴
رجعت به سوی خلق، شأن انبیا.....	۶۵
تبیین امام از یک حدیث نبوی.....	۶۶
حفظ حدود الهی شأن پیامبر صلی الله علیه و آله	۶۷
فضیلت برتر پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله بر دیگر انبیا از نگاه دیگر.....	۶۷
نبوت پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله روح نبوت ها.....	۶۸
گفتار سوم: انبیا و لزوم اسفار اربعه و برتری پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله در نگاه امام علیه السلام	۶۹
نظر امام خمینی علیه السلام در لزوم اسفار اربعه برای پیامبران.....	۷۰
تفاوت مقامات انبیا در اسفار اربعه.....	۷۱
جامعیت تکوینی و تشریعی، شخصیت پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله از نظر امام علیه السلام	۷۳
شأن واسطه فیض بودن پیامبر صلی الله علیه و آله	۷۴
نگین نبوت از نظر امام خمینی علیه السلام	۷۶
تجلی به اسم جامع و کل شئون، مخصوص انسان کامل.....	۷۷
رسول خاتم صلی الله علیه و آله ، عصاره انسانیت.....	۷۹

بخش سوم: صفات پیامبر صلی الله علیه و آله از دیدگاه امام خمینی علیه السلام

فصل اول: معجزه پیامبر صلی الله علیه و آله از دیدگاه امام خمینی علیه السلام	۸۳
مقدمه.....	۸۳
گفتار اول: مفاهیم و کلیات.....	۸۵

د □ درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر(ص) از دیدگاه امام خمینی(س)

- معجزه در لغت ۸۵
- معجزه در اصطلاح ۸۶
- معجزه در قرآن ۸۶
- ضرورت اعجاز برای پیامبران ۸۷
- معجزه انبیا و اذن الهی ۸۷
- فرق بین معجزه و کرامت ۸۸
- گفتار دوم: اعجاز پیامبر از دیدگاه امام خمینی علیه السلام ۸۸
- چستی معجزه از نظر امام خمینی علیه السلام ۸۸
- بیان اذن ذاتی و عرضی در معجزه انبیا ۹۱
- ارائه معجزه توسط پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم و قدرت حق ۹۲
- معجزه و ضرورت عقلی آن از نظر امام خمینی علیه السلام ۹۴
- ابعاد اعجاز قرآن از نگاه امام خمینی علیه السلام ۹۵
- اتحاد حقیقت غیبی پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و سلم با قرآن در بیان امام خمینی علیه السلام ۹۷
- معجزه رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم و اوج عرفان از نگاه امام خمینی علیه السلام ۹۹
- معجزه بودن قرآن از نظر قرآن در نگاه امام خمینی علیه السلام ۱۰۰
- فصل دوم: علم غیب و علم لدنی پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم از نگاه امام خمینی علیه السلام ۱۰۱
- گفتار اول: علم غیب و علم لدنی در قرآن ۱۰۲
- آیات نفی علم غیب برای غیر خدا ۱۰۲
- آیات مثبت علم غیب برای خدا، پیامبران و اولیا ۱۰۲
- علم غیب از دیدگاه برخی از مفسران قرآن ۱۰۴
- علم لدنی ۱۰۷
- گفتار دوم: دیدگاه امام خمینی علیه السلام درباره علم پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ۱۱۱
- پیامبران و حمل عرش حق ۱۱۱

پیامبران حاملان علم فعلی حق	۱۱۳
پیامبر خاتم علیه السلام شهر علم و نگاه امام خمینی رحمته الله علیه	۱۱۳
پیامبر علیه السلام ، کتاب جامع الهی و آینه حق نما	۱۱۵
علم پیامبر علیه السلام نشانه‌ای از علم الهی	۱۱۶
پیامبر علیه السلام و علم به ۷۲ حرف از اسم اعظم	۱۱۶
حقیقت عینیه اسم اعظم	۱۱۸
تجلی جمیع شئونات حق برای پیامبر علیه السلام	۱۱۹
پیامبر و درک شهودی و حضوری عالم غیب	۱۲۰
شرح صدر انبیا و مشاهده عالم غیب	۱۲۰
انبیا و کشف حقایق از علم حق یا لوح محفوظ از دیدگاه امام خمینی رحمته الله علیه	۱۲۱
کشف و درک حقیقت، سیر عدم اختلاف انبیا	۱۲۲
علم لدنی رسول اکرم علیه السلام از نگاه امام خمینی رحمته الله علیه	۱۲۲
فصل سوم: عصمت پیامبر علیه السلام از دیدگاه امام خمینی رحمته الله علیه	۱۲۵
طرح مسأله	۱۲۵
گفتار اول: مفاهیم و کلیات	۱۲۶
عصمت در لغت	۱۲۶
عصمت در اصطلاح	۱۲۷
تعریف فلسفی - عرفانی عصمت	۱۲۸
کاربرد «عصمت» در قرآن	۱۲۹
کاربرد عصمت در روایات	۱۳۰
عدم تنافی عصمت با اختیار	۱۳۱
مراحل عصمت در پیامبر علیه السلام	۱۳۳
گفتار دوم: عصمت پیامبر علیه السلام از دیدگاه امام خمینی رحمته الله علیه	۱۳۴

و □ درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر (ص) از دیدگاه امام خمینی (س)

- ۱۳۴..... چیستی عصمت از نظر امام علیه السلام
- ۱۳۴..... عصمت معلول عوامل بیرونی یا درونی پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۳۵..... دیدگاه امام خمینی علیه السلام در منشأ «عصمت» پیامبر صلی الله علیه و آله
- ۱۳۶..... باور قلبی به آثار زشت گناه و «عصمت»
- ۱۳۷..... مراتب عصمت از نگاه امام خمینی علیه السلام
- ۱۴۰..... تفاوت مراتب انبیا مرسل در مظهریت اسمای الهی
- ۱۴۱..... نسبت گناه به پیامبر صلی الله علیه و آله در قرآن و منافی انکاری آن با عصمت

بخش چهارم: وظایف پیامبر از دیدگاه امام خمینی علیه السلام

- ۱۵۳..... فصل اول: وظیفه رسالتی پیامبر صلی الله علیه و آله از دیدگاه امام خمینی علیه السلام
- ۱۵۳..... طرح مسأله
- ۱۵۴..... گفتار اول: رسالت ابلاغ وحی از نگاه امام علیه السلام
- ۱۵۴..... ابلاغ وحی
- ۱۵۶..... وظیفه ابلاغ وحی برای پیامبر صلی الله علیه و آله از نگاه امام خمینی علیه السلام
- ۱۵۸..... زحمات پیامبر صلی الله علیه و آله در ابلاغ وحی
- ۱۶۰..... گفتار دوم: پیامبر صلی الله علیه و آله و تفسیر وحی از نگاه امام علیه السلام
- ۱۶۱..... چیستی تفسیر وحی و تبیین آن از نگاه امام خمینی علیه السلام
- ۱۶۲..... پیامبر صلی الله علیه و آله مفسر حقیقی قرآن از نگاه امام خمینی علیه السلام
- ۱۶۳..... پیامبر صلی الله علیه و آله و فهم حقیقت قرآن
- ۱۶۴..... نظر امام درباره روایتی از امام باقر علیه السلام
- ۱۶۵..... گفتار سوم: پیامبر صلی الله علیه و آله و وظیفه تعلیم و تربیت از نگاه امام خمینی علیه السلام
- ۱۶۵..... معلمی، شغل انبیا
- ۱۶۶..... گستره مدرسه انبیا و متعلمین آنها از نگاه امام خمینی علیه السلام

انبیا و تربیت انسان خداشناس و توحیدی	۱۶۸
معرفت خدا، تمام مقاصد انبیا	۱۶۸
الهی کردن انسان به عنوان عصاره عالم	۱۷۱
بسط توحید و معرفت عالم، هدف بعثت انبیا	۱۷۱
انبیا و تربیت انسان مافوق طبیعت	۱۷۲
تربیت و تهذیب انسان، مقصد اصلی و غایت مأموریت انبیا	۱۷۳
نجات انسان ها، رسالت و مأموریت انبیا	۱۷۴
تربیت انسان و بعثت انبیا	۱۷۵
انبیا و مبارزه با حب نفس	۱۷۷
انبیا و تربیت انسان ها با سادگی و عین قدرت	۱۷۸
سیر حضور و دستور انبیا در همه حالات انسان	۱۷۹
آدم سازی، اصل شغل انبیا	۱۸۰
فصل دوم: پیامبر ﷺ و سیاست و حکومت از نگاه امام خمینی	۱۸۳
مقدمه	۱۸۳
گفتار اول: پیامبر و سیاست در نگاه امام خمینی	۱۸۳
پیشینه تفکیک دیانت و سیاست در اسلام	۱۸۳
تعریف سیاست در کلام امام خمینی	۱۸۵
امام خمینی و مبارزه با افیون انگاری دین	۱۸۶
امام خمینی و مبارزه با سکولاریسم	۱۸۷
سیاست، شغل انبیا	۱۸۹
سیاست حق انبیا	۱۹۰
دخاله در سیاست در رأس تعلیمات انبیا	۱۹۰
جامعیت اسلام و تر استعماری جدایی دین از سیاست در نگاه امام خمینی	۱۹۱

ح □ درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر(ص) از دیدگاه امام خمینی(س)

- ۱۹۲.....مسجد و سیاست در زمان پیامبر ﷺ
- ۱۹۳.....گفتار دوم: پیامبر ﷺ و حکومت از نگاه امام خمینی ﷺ
- ۱۹۳.....مفهوم حکم و حکومت
- ۱۹۳.....قرآن و انحصار حکومت به خداوند
- ۱۹۶.....انبیا و دخالت در مسائل حکومتی
- ۱۹۸.....مصادیقی از حکومت پیامبران در کلام امام خمینی ﷺ
- ۱۹۹.....دخالت انبیا از آدم تا خاتم در زمامداری و حکومت
- ۲۰۰.....مشکلات پیامبران در برقراری حکومت عدل
- ۲۰۱.....حکومت و اجرای احکام، وظیفه مهم پیامبران
- ۲۰۱.....انبیا و جمع بین حکومت و عبادت
- ۲۰۳.....تشکیل حکومت، مهم‌ترین وظیفه انبیا
- ۲۰۵.....تشکیل حکومت از اهداف میانی پیامبر ﷺ در نگاه امام خمینی ﷺ
- ۲۰۶.....انبیا و تأسیس حکومت، برای معرفت حق
- ۲۰۷.....تصدی حکومت، توسط پیامبران و قرب حق در پیش امام خمینی ﷺ
- ۲۱۰.....انبیا و بیداری توده‌ها
- ۲۱۱.....گفتار سوم: پیامبر اسلام و حکومت از نگاه امام خمینی ﷺ
- ۲۱۲.....توحید در حاکمیت
- ۲۱۳.....رابطه قوانین اسلام و ضرورت تشکیل حکومت
- ۲۱۵.....مشروعیت الهی و حکومت پیامبر ﷺ
- ۲۱۷.....صدر اسلام و حکومت بر قلب‌ها
- ۲۱۸.....رسول اکرم ﷺ مجری قانون
- ۲۱۹.....مرجعیت و زمامداری پیامبر اکرم ﷺ
- ۲۲۱.....برخی ویژگی‌های حکومتی پیامبر ﷺ در بیان امام خمینی ﷺ

۲۲۲	تفاوت حکومت پیامبر ﷺ با دیگر حکومت‌ها
۲۲۳	شان سیاسی و حکومتی پیامبر ﷺ و تحلیل امام خمینی
۲۲۹	رسول اکرم ﷺ در رأس تشکیلات اجرایی
۲۳۱	پیامبر و حکومت قانون
۲۳۲	پیامبر و تشکیل حکومت برپایه قوانین آسمانی
۲۳۳	پیامبر و تشکیل حکومت اصیل اسلام
۲۳۳	نفوذ سیاست‌های پیامبر ﷺ در صدر اسلام و پس از آن
۲۳۴	گفتار چهارم: روابط بین‌الملل در حکومت پیامبر ﷺ از نگاه امام خمینی
۲۳۴	رابطه عاطفی انبیا با مخالفان و معاندان
۲۳۶	انبیا و مبارزه با منطق استبداد و ترور
۲۳۶	پیامبر اکرم ﷺ و روابط بین‌الملل از نگاه امام خمینی
۲۳۸	امام خمینی و نفی ظلم و ظلم‌پذیری، تحت رهبری پیامبر اکرم ﷺ
۲۴۱	فصل سوم: پیامبر و اجرای عدالت و قضاوت از نگاه امام خمینی
۲۴۱	طرح مبحث
۲۴۳	گفتار اول: اسلام، پیامبران و عدالت از نگاه امام خمینی
۲۴۳	عدالت در مکتب کلامی امامیه
۲۴۴	گستره عدالت در نگاه امام خمینی
۲۴۶	انبیا و اقامه عدل و درست کردن انسان
۲۴۷	انبیا و وظیفه برقراری نظام عادلانه اجتماعی
۲۴۷	پیامبران بنیان‌گذاران عدالت
۲۴۸	بسط عدالت، هدف میانی حکومت پیامبر ﷺ
۲۴۹	عدالت پیامبر سایه‌ای از عدالت حق
۲۵۰	گفتار دوم: قضاوت پیامبر از نگاه امام خمینی

ی □ درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر(ص) از دیدگاه امام خمینی(س)

۲۵۰	قضا در لغت.....
۲۵۱	اهمیت و جایگاه قضاوت در قرآن.....
۲۵۴	تحلیل امام، از برخی آیات ناظر به قضاوت پیامبر ﷺ.....
۲۵۵	اهمیت قضاوت و اختصاص آن به پیامبر در بیان امام خمینی رحمه الله.....
۲۵۸	قضاوت پیامبر در تحلیل امام خمینی رحمه الله.....
۲۶۲	ساده‌زیستی و تواضع پیامبر در قضاوت و حکومت.....
۲۶۵	کتاب‌نامه.....

فهرست آیات و روایات

۲۷۹	فهرست آیات.....
۲۸۷	فهرست روایات.....

مقدمه ناشر

در میان آفریده‌های آفریننده عالم و آدم، انسان جایگاه برجسته و یگانه‌ای دارد و از میان انسان‌ها، پیامبران الهی علیهم‌السلام درخشش و نقش حیرت‌آور و بهجت‌آفرینی دارند. آنان از چنان معرفت و عبودیتی برخوردار بودند، که در عین آنکه بشر بودند مخاطب کلام خدا و دریافت‌کننده کتاب او شدند: (قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّثْلُكُمْ يُوحَىٰ إِلَيَّ،) وحی بر آنها نازل می‌شد تا قافله بشری را از غفلت و جهالت درآورند و به سوی حضرت حق رهنمون شوند.

ل □ در آمدی بر شخصیت و شئون پیامبر(ص) از دیدگاه امام خمینی(س)

حضرت خاتم علیه السلام که سید الانبیاء والمرسلین است، هم به اُکمل مقامات نائل شد و هم اشدّ وظایف را بر دوش دارد. آن حضرت پس از دریافت وحی وظیفه داشت آن را به بندگان خدا برساند، ابلاغی که بر آن «بلاغ مبین» صدق کند و هیچ نقص و قصوری در رساندن پیام حق به خلق در آن نبوده باشد. از آنجایی که انسان در آفرینش حکیمانه الهی، ترکیبی از تمایلات و کشش‌ها می‌باشد، هم قابلیت صعود به اعلیٰ علین را دارد و هم می‌شود که با سوء اختیار به اسفل سافلین سقوط کند، از این‌رو خداوند متعال وظیفه «اصلاح جامعه» را علاوه بر اصلاح جان‌های افراد، بر عهده رسولان خود نهاده است.

کوتاه سخن اینکه در کتاب پیش‌رو، نویسنده ارجمند جناب حجت الاسلام والمسلمین شیخ حسین صالحی مالستانی کوشیده است درباره شخصیت با عظمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله بیشتر از نگاه عرفانی و با ادبیات متون عرفانی و نیز از شئون سه‌گانه پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از دیدگاه امام خمینی(س) سخن بگوید.

نویسنده محترم در بخش شئون پیامبر از شأن رسالت، قضاوت و حکومت سخن به میان آورده، چرا که امام خمینی در کتاب‌ها و مباحث خود علاوه بر تبیین شخصیت رسول اکرم صلی الله علیه و آله از شئون سه‌گانه آن حضرت و وسعت شماع هدایت و رسالت نبوی سخن گفته است.

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی - دفتر قم، ضمن سپاس‌گزاری از تلاش این محقق گرامی محصول تلاش و تحقیق ایشان را به شما خوانندگان گرامی و ارادتمندان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله و عترت پاک او علیهم السلام تقدیم می‌دارد.

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)

دفتر قم

مقدمه مؤلف

پیامبری و نبوت منشأ الهی و بستر توحیدی دارد؛ خداوند از باب لطف و محبت مطلق خویش، پیامبرانی را از میان خود آنان، برای هدایت و راهنمایی انسان به سوی سعادت دنیوی و اخروی، برگزید تا میثاق فطری انسان را یادآوری کرده و او را از اسارت نفس و قید و بند ابلیس و شیاطین، برهانند و به سوی خدا که خالق و فیاض همه خوبی‌ها است هدایت نمایند. تکیه و روی کرد پژوهش حاضر بر تبیین شخصیت و شئون پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله با اولویت بیان دیدگاه امام خمینی رحمه الله از زاویه نگاه عرفانی و کلامی - سیاسی ایشان است. حقیقت نبوت کشف حقایق و بسط آن می‌باشد، زیرا پیامبر از زاویه ارتباط خود با غیب، حقایق را از محضر حق، گرفته و از بابت جنبه بشری خویش آن حقایق را در جهت هدایت همه جانبه انسان‌ها به کار می‌گیرد. از نظر امام خمینی رحمه الله، نبوت حقیقیه مطلقه، عبارت است از: اظهار معارف برگرفته از مقام غیب الغیوب و حضرت واحدیت.

پیامبران الهی همه هدایت کنندگان به سوی حق می‌باشند. اما به حسب این‌که هر پیامبری، مظهر کدام اسم از اسمای الهی هستند، تفاوت مرتبه دارند و پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله در این میان سرآمد همه پیامبران الهی است؛ برای این‌که آن حضرت مظهر اسم اعظم «الله» است که جامع همه اسمای الهی است. از همین جهت است که دعوت تمامی انبیا

ن □ درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر(ص) از دیدگاه امام خمینی(س)

برای به ثمر نشستن هدایت پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله و همه انبیا بستر ساز بعثت آن حضرت بوده‌اند و جاویدانگی دین و معجزه او، از امتیازهای آن بزرگوار می‌باشد. امام خمینی همانند برخی عرفای اسلامی، از ولایت به عنوان باطن نبوت یاد کرده است که نبوت به ظاهر، با رحلت پیامبر خاتم صلی الله علیه و آله تمام گردیده اما باطن آن در قالب ولایت ادامه یافته است.

پیامبر به عنوان انسان کامل، همه اوصاف کمالی انسانی را دارا است، اوصاف و ویژگی‌هایی چون: اعجاز، علم لدنی و علم غیب و عصمت از ویژگی‌های بارز و لازم پیامبری شناخته شده است، و در هر سه بستر، کمال مطلق از آن خداوند متعال است و پیامبر نیز با اذن الهی و برای مجاب کردن مخالفان و تثبیت صدق خویش، دست به ابراز معجزه زده و در صورت لزوم به اذن الهی از علم غیب که از نزد پروردگار یکتا گرفته است، بهره می‌برد و پیامبر چون هدایت‌گر انسان به کمال و سعادت است از هرگونه عیب و نقص و خطا مصون و معصوم است.

امام خمینی رحمته الله - با الهام از مکتب اهل بیت علیهم السلام - پیامبر را دارای شئون و وظایف مهمی می‌داند. که آن را در قالب رسالت و نبوت، زمامداری و حکومت و قضاوت، مطرح می‌نماید. در بستر وظایف رسالتی پیامبر، تلقی و ابلاغ وحی و رساندن پیام و احکام الهی و تعلیم و تربیت انسان الهی جای می‌گیرد، و در این بستر، وظیفه پیامبر ابلاغ دستورات الهی است. اما در شأن وظایف حکومتی و زمامداری، پیامبر از جانب خدا مأذون است که جامعه انسانی را در چارچوب احکام الهی و تشخیص مصالح انسانی، مدیریت نماید، این جا است که اطاعت از دستورات پیامبر در طول اطاعت الهی صورت بایسته و الزامی می‌یابد.

رسالت مهم دیگر پیامبران، ایجاد نظام عادلانه بر اساس مظهریت عدل الهی و قضاوت نمودن در قضایای اختلافی و مسائل حقوقی و جزایی مردم که لازمه زیست اجتماعی است، می‌باشد. و در این بستر نیز، اطاعت از دستورات و احکام قضایی پیامبر

و تسلیم محض بودن در برابر احکام وی، در ظاهر و باطن، واجب شرعی و محک و نماد دین‌داری قلمداد گردیده است.

پژوهش حاضر در چهار بخش (حاوی هشت فصل) و یک خاتمه و نتیجه سامان یافته است:

در قسمت کلیات و مفاهیم، یک‌سری مباحث کلی و طرح تحقیق ارائه گردیده و مفاهیم کلیدی تحقیق، توضیح داده خواهد شد.

در بخش دوم، حقیقت نبوت و جایگاه پیامبر طی دو فصل سامان یافته است؛ در فصل اول، حقیقت نبوت از دیدگاه امام علیه السلام بررسی خواهد شد، دیدگاه امام علیه السلام را با روی‌کرد عرفانی بررسی خواهیم نمود و از نظرات دیگر بزرگان علوم عقلی نیز با جنبه‌های قرآنی و روایی، اشاره‌وار در جهت تبیین مسأله استفاده خواهیم نمود.

فصل دوم به جایگاه و شخصیت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله اختصاص یافته است تا بینیم امام و برخی دانشوران اسلامی برای پیامبر چه جایگاهی در نظام هستی و جامعه بشری قائل شده‌اند؟

بخش سوم، به بررسی صفات پیامبر از دیدگاه امام خمینی علیه السلام می‌پردازد، در این بخش به بررسی سه صفت: اعجاز، علم غیب و علم لدنی و عصمت پیامبر در طی سه فصل پرداخته خواهد شد که به عنوان صفات لازم پیامبری شناخته شده است.

بخش چهارم، به بررسی وظایف و مسئولیت‌های پیامبر خواهد پرداخت، در این بخش به بررسی پیرامون رسالت، حکومت و قضاوت، طی سه فصل پرداخته خواهد شد؛ در فصل اول که به وظیفه رسالتی پیامبر اختصاص داده شده است، مباحث کلی تلقی و ابلاغ وحی، تفسیر و تبیین وحی و تعلیم و تربیت، مطرح گردیده است و فصل دوم آن به پیامبر و سیاست، پیامبر و حکومت پرداخته است، و در فصل سوم نیز مسأله پیامبر و عدالت، پیامبر و قضاوت مورد بررسی قرار گرفته است.

روی‌کرد اصلی در این رساله بیشتر کلامی است، ولی به دلیل آن‌که ادبیات گفتاری

ع □ درآمدی بر شخصیت و شئون پیامبر(ص) از دیدگاه امام خمینی(س)

و نوشتاری امام خمینی علیه السلام و روی کرد ایشان نسبت به نبوت بیش تر عرفانی است، بخش اول الزاماً جنبه های عرفانی بیش تری دارد، مخصوصاً فصل اول آن که پیرامون حقیقت نبوت است کاملاً عرفانی است که چاره ای جز آن نیست. و این از خصوصیات امام علیه السلام است که سیاست را بر معارف عرفانی، استوار نموده است، زیرا معتقد است که انبیای عظام و ائمه اطهار از سرآمد عارفان هستند^۱. و از داوود نبی و سلیمان و پیامبر خاتم صلوات الله علیه و همچنین حضرت علی علیه السلام و حضرت مهدی (عج) به عنوان سرآمد سالکان و متصدیان حکومت یاد می نماید^۲.

اما بخش دوم و سوم بیشتر کلامی - سیاسی است که در آن، پیرامون صفات و وظایف و مسئولیت های پیامبر بحث گردیده است، بنابراین، روی کرد کتاب در کل، روی کرد عرفانی و کلامی - سیاسی است. و این بدان جهت بوده است که دیدگاه امام خمینی علیه السلام پیرامون شئون و وظایف پیامبر به صورت کامل تر و جامع تر ارائه گردد.

۱. رک: صحیفه امام، ج ۱۸، ص ۵۱۱.

۲. رک: همان، ص ۵۱۲؛ حکمرانی مطلوب در اندیشه سیاسی امام خمینی(ره)، ص ۱۰۳ به بعد.